

» meure immobile dans ma bouche, si tu n'es pas tous
 » jours la première dans mon souvenir ; si je ne te mets
 » pas au commencement de tous mes cantiques de ré-
 » jouissance ! (*Sermon sur l'unité de l'Église.*)

Isdem ferme verbis sic se exprimit Fénelon : « O
 » Église Romaine ! ô cité sainte ! ô chère et commune
 » patrie de tous les Chrétiens ! Il n'y a en Jésus-Christ ni
 » Grec, ni Scythe, ni barbare, ni Juif, ni gentil ; tout est
 » fait un seul peuple dans votre sein, tous sont conci-
 » toyens de Rome, et tout catholique est Romain. La voilà
 » cette grande tige qui a été plantée de la main de Jésus-
 » Christ. Tout rameau qui en est détaché se flétrit, se
 » dessèche et tombe. O mère ! quiconque est enfant de
 » Dieu, est aussi le vôtre ; après tant de siècles vous êtes
 » encore féconde. O épouse, vous enfantez sans cesse à
 » votre époux dans toutes les extrémités de l'univers.
 » Mais d'où vient que tant d'enfants dénaturés mécon-
 » naissent aujourd'hui leur mère, s'élèvent contre elle
 » et la regardent comme une marâtre ? d'où vient que son
 » autorité leur donne tant d'ombrage ? Quoi ! le sacré lien
 » de l'unité, qui doit faire de tous les peuples un seul
 » troupeau, et de tous les ministres un seul pasteur, se-
 » rait-il le prétexte d'une funeste division ?....

» O Église d'où Pierre confirmera à jamais ses frères,
 » que ma main droite s'oublie, si je vous oublie jamais !
 » Que ma langue se sèche et devienne immobile, si vous
 » n'êtes pas jusqu'au dernier soupir de ma vie le prin-
 » cipal objet de ma joie et de mes cantiques ! » (*Histoire
 de Fénelon, liv. 8, n. 16.*)

PARS SECUNDA.

DE AUCTORITATE ECCLESIAE.

In ea parte dicemus 1° de auctoritatis existentia et
 qualitate ; 2° de illius subjecto, seu de iis in quibus re-

sidet ; 3° de modo quo exerceri debet ; 4° de ejus objecto,
 id est de iis circa quæ versatur.

CAPUT PRIMUM.

DE AUCTORITATIS ECCLESIAE EXISTENTIA ET QUALITATE.

Christus dixit Apostolis eorumque successoribus :
*Euntes docete omnes... docete eos servare omnia quaecum-
 que mandavi vobis* (Matth. xxviii, 19 et 20). Omnia ergo
 quæ docuit Christus semper docenda sunt in vera ipsius
 Ecclesia ; cum autem ratione constitutionis mentis hu-
 manæ necesse sit ut frequenter nascentur dubia circa
 res credendas aut faciendas, huic malo Christus sapien-
 tissimus providere debuit, dando regulam tutissimam,
 omnibus proportionatam, ad dirimenda dubia seu insti-
 tuendo judicem cui competat jus dubia solvendi et cunc-
 tas fidei controversias dirimendi.

His præmissis, sequentes statuemus propositiones.

PROPOSITIO PRIMA.

*In Ecclesia existere debet supremus controversiarum fidei
 et morum judex.*

*Prob. 1° ex Scriptura sacra. Matth. xviii, 17 : Dic Ec-
 clesiae ; si... Ecclesiam non audierit, etc. Hæc verba sup-
 ponunt existere in Ecclesia judicem qui controversias
 dirimat. B. Paulus, Tit. iii, 10 : Hæreticum hominem,
 post unam et secundam correptionem, devita. Porro hære-
 ticus devitari non potest nisi cognoscatur, nec cognosci
 nisi talis manifestetur ; ergo.*

Prob. 2° ex traditione. Constat enim semper et ubique

creditum esse in antiquitate dari in Ecclesia supremum iudicem, cujus auctoritas controversias fidei dirimebat et contumaces declarabat hæreticos.

Prob. 3^o ex ratione. Ecclesia est societas perfecta: porro in omni societate perfecta supremus est iudex qui suborientes controversias ultima sententia definiat. Nisi enim talis existeret iudex, finem non haberent disputationes, multiplicarentur opiniones, et in proximam ruinam societas christiana mox abiret; quemadmodum societas civilis diu subsistere non posset, si lites nulla via ultima componi possent. Unde apud omnes gentes, in iis quæ ad religionem spectant, semper admissa est hujus generis auctoritas. Ergo, etc.

PROPOSITIO SECUNDA.

Supremus ille controversiarum iudex debet esse obvius, clarus, communis et infallibilis.

Prob. 1^o. Debet esse *obvius*, id est, cognitu facilis. Talis enim esse debet ut omnes illum audire queant facile, et nullus causam ignorantiam allegare possit: porro innumeri homines cognoscere non possunt nisi quod ipsis est prorsus obvium, quia magni studii et diuturnæ attentionis sunt incapaces.

2^o Debet esse *clarus*, adeo ut nulla sit amphibologia, hæsitatio aut dubitatio in definitionibus ejus: alioquin finem suum non assequeretur: tunc enim de sententia ejus multi dubitarent disputarentque, et sic nova lis alteri litæ succederet ac perpetuæ forent controversiæ.

3^o Debet esse *communis*, id est omnes fideles sub jurisdictione sua complectens; si enim quidam auctoritati ejus non subjicerentur, definitiones ipsius rejicere possent, ac proinde invariabilitas fidei non servaretur.

4^o Debet esse *infallibilis*. Quod enim a iudice controversiarum fidei ultima sententia definitur, fit objectum fidei: porro repugnat illud esse objectum fidei, si sen-

tentia qua fuit definitum haberi non debeat ut infallibilis: ergo.

His de necessitate et qualitate iudicis fidei præmissis, nunc quærendum est quis ille sit ex institutione Christi. Protestantes assignant Scripturam sacram interpretatam spiritu privato seu libero examine, ut aiunt hodierni Calvinistæ, vel Spiritus sancti illuminatione, instinctu aut gustu, quo unusquisque verum a falso tuto secernit: « Comme on sent la lumière quand on la voit, la chaleur quand on est auprès du feu, le doux et l'amer quand on mange. » Sunt verba ministrorum *Claude* et *Jurieu*. *Bossuet*, *Sixième avert.* 3^e part. n. 23.

Ad priorem classem pertinent Sociniani, *Rationalistæ* seu *Latitudinarij*, et plerique hodierni protestantes qui non tantum solam agnoscere volunt rationem privatam in interpretanda Scriptura sacra et in ipsamet admitenda, sed cuncta rejiciunt dogmata rationi impervia: ad posteriorem vero ordinem revocantur *Quaqueri* seu *Tremuli*, *Anabaptistæ*, *Moravi* et varii *Methodistæ*, qui admittunt quamdam Spiritus sancti infusionem unicuique specialiter, licet diversis modis, communicatam.

Catholici autem, præter Scripturam et traditionem, quæ sunt velut codices in quibus omnes veritates revelatæ continentur, unanimiter tenent existere in Ecclesia tribunal eminens, semper accessibile, a Christo institutum, cujus auctoritate cunctæ fidei ac religionis controversiæ infallibiliter dirimantur. Quid de his omnibus sentiendum sit clare demonstraturi sumus per sequentes propositiones.

PROPOSITIO TERTIA.

Scriptura sacra, spiritu privato interpretata, non est supremus controversiarum fidei iudex, nec tutissima et sufficiens fidei regula, ut volunt protestantes.

Prob. Ille non est supremus controversiarum fidei iudex qui est incompetens, insufficientis, insolitus et in-

absurda ducens : atqui talis est Scriptura sacra spiritu privato intellecta.

1° *Est incompetens.* Est enim incompetens si non habeat dotes supremo controversiarum fidei iudici necessarias : atqui Scriptura sacra, spiritu privato interpretata, has dotes non habet ; dotes enim iudicis fidei sunt, *ex dictis*, ut sit obvius, clarus, communis et infallibilis ; verum Scriptura sacra spiritu privato interpretata has dotes non habet. 1° *Non est obvia*, id est, omnium captui accommodata ; in ea enim hypothesi, unusquisque deberet proprio iudicio libros sacros detegere, fidelitatem versionum agnoscere, et sensum eorum genuinum assignare : porro hæc plerisque fidelibus, imo et omnibus, sunt impossibilia. 1° Ipsi impossibile est libros sacros detegere : ad hoc quippe necesse foret ut examini subicerent cunctos libros qui olim a pluribus exhibiti sunt ut canonici, momenta hinc et inde propria ratione discuterent, ponderarent, et singulari sententia pronuntiarent hos esse authenticos et illos apocryphos, hos veros et istos falsos, hos divinos et istos profanos. Calvinistæ admittunt in canone Scripturarum Epist. B. Pauli ad Hebræos, Epist. B. Jacobi et Apocalypsim ; Lutherani eas rejiciunt ; catholici tenent duos priores libros Machabæorum esse canonicos ; omnes protestantes contendunt illos esse profanos. Numquid fideles sola ratione privata ducti gravissimas huiusmodi controversias tuto dirimere possunt ? Nemo non videt quantum istud sit absurdum. 2° Non minus plerisque fidelibus impossibile esset fidelitatem versionum privato examine agnoscere ; hoc enim fieri non potest quin versiones conferantur textui originali : libri autem tum Veteris tum Novi Testamenti scripti sunt, alii in lingua hebraica et alii in lingua græca : igitur necesse foret ut cuncti fideles has linguas antiquas perfecte scirent, et cunctos libros sacros in his linguis non solum legerent, sed regulis accuratæ critices stricto examini subicerent ; porro quis dicet tale examen captui fidelium esse proportionatum ? 3° Canone Scripturarum determinato et fidelitate versionum certo co-

gnita, res nondum esset finita ; tunc enim assignandus esset genuinus saltem præcipuorum textuum sensus : at plerique fideles id præstare nequeunt : doctiores enim protestantes sibi non concordant in explicandis textibus etiam gravioris momenti, qui primo intuitu clariores esse videntur. Ergo 1° Scriptura sacra spiritu privato interpretata non est cunctis obvia.

2° *Non est clara.* Multa enim continet obscura et intellectu difficillima ; id constat 1° ex ipsamet Scriptura. B. Petri II Epist. III, 16 : *In quibus* (in Epist. B. Pauli) *sunt quædam difficilia intellectu quæ indocti et instabiles depravant, sicut et cæteras Scripturas, ad suam ipsorum perditionem.* 2° Ex SS. Patribus. Vincentius Lirin. Commonit. 1, n. 2 : « Scripturam sacram, pro ipsa sua altitudine, non uno eodemque sensu universi accipiunt, » sed ejusdem eloquia alter atque alter, alius atque alius interpretatur ; ut pene quot homines sunt, tot illinc sententiæ erui posse videantur. Aliter namque illam » Novatianus, aliter Sabellius, aliter Novatus exponit... »

3° *Experientia.* Namque hæretici omnium sæculorum errores suos in Scripturis esse fundatos contendebant, et ipsi protestantes solam scripturam audire volentes, fere in nullo puncto sibi consentiunt : pauca hæc verba Christi : *Hoc est corpus meum*, octoginta diversis modis pluribus abhinc annis jam interpretabantur ; parabolam villici infidelis quæ legitur apud S. Lucam, xvi, in octoginta quinque sensibus accipiebant : horum pariter B. Pauli verborum : *Mediator autem unius non est, Deus autem unus est*, Gal. III, 20, centum et quinquaginta interpretationes distinctas numerat doctor *Thiess*, protestans, apud *Starck*. Quomodo ergo mulieres, pueri, rustici et omnis multitudo fidelium totas Scripturas recte interpretari possent ? Tradatur exemplar Bibliorum meditationi eorum, et postea quærat ab eis quid credant, quodnam corpus doctrinæ collegerint, qua ratione ei adhæreant, respondere nequibunt. Impossibilitatem huiusmodi examinis ipsiusque absurditatem experientia superabundanter demonstrabit. Vide *la Discussion ami-*

cale, t. 1; *l'Excellence de la Religion catholique*, par M. Milner, t. 1; *Conférences sur le Protestantisme* par M^{re} Wiseman, etc. *La Réforme contre la Réforme*, par Hæningaus, etc. Ergo 2^o.

3^o *Non est communis*. Scriptura quidem in se spectata est auctoritas communis; sed spiritu privato interpretata hanc auctoritatem non habet, quia unusquisque eam in sensum suum detorquere potest: omnes enim sunt æqualiter independentes in iudicando, proindeque in fide sua efformanda, ut continuo jaetitabant primi reformatores et aiunt hodierni protestantes. Ergo.

4^o *Non est infallibilis*. Certum est iterum Scripturam sacram ex se infallibilem esse; verum cum a spiritu privato interpretata, diversos habeat sensus sibi contradictorios, quicumque fidem suam efformat, iudicare debet omnes aliter sentientes errare: quomodo autem pronuntiare potest se, sua ratione innixum, veritatem infallibiliter percipere, dum omnes alii eandem viam sequentes, errant? Aliunde iudex qui multos decipit, privilegio infallibilitatis non gaudet: porro Scriptura spiritu privato interpretata multos decipit, ut patet exemplo antiquorum hæreticorum, hanc regulam sequentium et tot sententias sibi oppositas defendentium. Ergo 4^o. Aliunde, etc. Ergo 1^o Scriptura, spiritu privato interpretata, est iudex controversiarum fidei incompetens.

II^o *Est insufficiens*. Etiam si enim Scriptura esset iudex controversiarum fidei competens, non ideo sufficeret, si cunctas veritates revelatas non contineat: atqui Scriptura sacra cunctas veritates revelatas non continet, ut notum fecimus ubi de traditione. Præterea, Scriptura est respectu fidelium in Ecclesia sicut leges respectu subditorum in regno: at leges etiam perfectissimæ non sufficerent ad componendas lites, nisi existeret tribunal visibile ab eis distinctum: ergo a pari nec sola sufficit Scriptura ad controversias fidei dirimendas. Ergo II^o, etc.

III^o *Est insolitus*. Iudex namque a Christo institutus semper existere et in usu esse debuit in Ecclesia: verum

Scriptura sacra spiritu privato interpretata, non semper habita est in Ecclesia ut supremus controversiarum fidei iudex, nam 1^o Christus nullam scripturam Apostolis suis reliquit; non præcepit eis ut scriberent, bene vero ut irent per orbem universum, prædicarent Evangelium omni creaturæ, fidem exigerent, credentes baptizarent, et docerent servare quæcumque ipse mandaverat eis. Plerique Apostoli nihil scripserunt; nullos libros revelationes Christi continentes primis fidelibus exhibuere; qui scripserunt, quasi per occasionem et accidentaliter scripsisse videntur, et nullus sibi proposuit corpus doctrinæ Christi per ordinem tradere; integrum Novum Testamentum non nisi longe post mortem Christi exstitit: ergo primæ Ecclesiæ formatae sunt et diu exstiterunt sine scripturis Novi Testamenti; imo solo ecclesiarum testimonio libri Novi Testamenti habiti sunt ut doctrinam Christi et Apostolorum continentes, proindeque ut canonici. Testatur S. Irenæus, in secundo sæculo, plures suo tempore exstitisse ecclesias quæ nullas habebant Scripturas. Ergo. 2^o Negare non possunt protestantes cunctas fidei controversias, saltem in primis Ecclesiæ sæculis, non via examinis privati, sed via auctoritatis semper diremptas fuisse. 3^o Mulieres, infantes et multitudinem fidelium ad interminabiles privati examinis discussiones ipsi non remittunt, sed positive eos docent quid credere, quid agere debeant; sua habent symbola quorum fidem a tironibus exigunt. Ergo III^o ille iudex est insolitus.

IV^o *Ad absurda ducit*. Via enim privati examinis admissa ut solo fidei iudice, hinc sequitur 1^o actum fidei saltem plerisque per totum vitæ eorum curriculum esse impossibilem, quia examinis necessarii sunt incapaces, ut jam ostendimus; 2^o unumquemque, sive doctum, sive ignarum, debere rationi suæ arrogare infallibilitatem quam doctioribus et universæ Ecclesiæ denegat; 3^o destrui omnia religionis christianæ dogmata: nam si unusquisque propriæ rationi stare debeat, quidquid credat aut dicat jam redargui non potest; 4^o totam religionem ruere: si quis eni in articulos fidei et principia morum unum

post alterum denegat, affirmando se ea non invenire in Scriptura sacra : si Scripturam rejiciat, dicendo se percipere non posse illam esse divinam, nulla ratione firma iste convinci potest : tota igitur religio penitus evellitur, quod quidem exemplo suo confirmarunt multi protestantes. Statim enim atque Lutherus, primus reformator, regulam privati examinis instituit, alii prodierunt reformatores, qui ex eodem principio incedentes, ipsam reformationem variis modis reformarunt, ut *Carlostadt*, *Zwingle*, *OEcolumpade*, *Muncer*, et innumeri alii. Frustra Lutherus, ira inflammatus, graviter eos increpavit, tormenta inferni eis minando; nihilominus magis ac magis inter se divisi sunt et in præceptis abierunt. Calvinistæ, eandem regulam admittentes, facilius adhuc in ruinam fidei prolapsi sunt. *Jurieu* solos Socinianos excludebat a salute; sed quæsitum est ab illo cur illos potius quam alios sic excluderet, et nihil solidum respondere potuit : hinc latissimus natus est *tolerantismus* qui nunc ubique viget; in Anglia et in America via salutis Mahumetanis, Deistis ipsisque Paganis aperitur; in Germania, etiam in Universitatibus, fere nulla remanent Christianismi vestigia, ut videre est apud *de Starck*, in opere jam citato, in alio opere dicto : *Histoire des sectes religieuses*, auctore *Grégoire*, apud *Hœningaus*, in variis operibus polemicis D. *Ed. Chassay*, etc. Hinc variis in locis, et præsertim in Prussia, ecclesiæ Lutheranæ et Calvinistæ simul conjunctæ sunt anno 1817, absque ulla mentione dogmatum, quæ exhibentur velut subtilitates scholæ. Ecclesia Genevensis jam non tenet peccatum originale, nec divinitatem Christi profitetur; et jubet ut pastores ab hujusmodi quæstionibus abstineant in docendo. In opere periodico, *la Revue protestante*, a Calvinistis edito, t. 1, p. 201, an. 1825, sic exprimitur professio fidei de divinitate Christi : « Tous, nous admettons qu'il y a eu » dans la personne du Sauveur et de la divinité et de » l'humanité, mais le mode d'union de ces deux choses » est resté un mystère, comme celui de l'union de l'âme » et du corps. » Nolunt aperte dicere Christum esse

Deum. Novissime in Gallia quidam theologiæ professor protestans symbola variabilia, identidem derelinquenda, ac proinde inania esse asserebat.

In Germania qui inter protestantes maxime eminent, ut *Heyne*, *Eichorn*, *Gesenius*, *Wescheider*, etc., in puro versantur rationalismo; paulatim negaverunt omnia dogmata, imo nec admittunt ut vera facta Bibliorum historica : ea habent ut *mythos*, quorum arcana se dilucidare jactitant. Audiamus *Strauss* recenter famosissimum : « Lorsque l'empire romain ayant été christianisé et les » grandes hérésies ayant été connues, le principe chré- » tien acquit une domination de plus en plus exclusive; » lorsque les écoles de la sagesse chrétienne se formèrent, » et que des peuplades incultes de la Germanie se soumi- » rent à l'instruction de l'Église, alors le monde, durant » les longs siècles du moyen âge, vécut satisfait du Chris- » tianisme, tant pour la forme que pour le fond; et toute » trace disparut de ces conceptions interprétatives qui » supposent une rupture entre la civilisation du peuple » et du monde, et la religion. La Réforme porta le pre- » mier coup à la prospérité de la croyance de l'Église; » elle fut le premier signe de l'existence d'une culture, » qui, comme cela s'était vu jadis dans le paganisme et » le judaïsme, avait désormais pris, au sein même du » Christianisme, assez de force et de consistance pour » réagir contre le sol qui l'avait portée, c'est-à-dire contre » la religion reçue. Cette réaction, tournée d'abord seu- » lement contre l'Église dominante, forma le drame » noble, mais rapidement terminé de la Réforme. Plus » tard, elle se dirigea vers les documents bibliques; et se » manifestant au début par les arides tentatives révolu- » tionnaires du déisme, elle est arrivée jusqu'aux temps » les plus modernes par des transformations variées. » (*Vie de Jésus, Introd.*)

In toto exitiosi operis sui decursu exhibet facta Evangelica ut *mythos* quos suo modo explicare conatur. Multi alii præsertim in Germania non aliter loquuntur aut scribunt. Vide D. *Ed. Chassay*, *Dém. év. édit.*

Migne, t. XVIII, et varia opera hujus contemporanei auctoris.

Abs re non videtur hic quædam dicere de novo systemate in Universitate Oxoniensi introducto a pluribus anglicanis doctoribus, qui, talibus quasi territi excessibus, mediam tenere voluerunt viam inter ultra-protestantissimum et Romanismum, ut aiunt. Simul cum Scriptura admittunt traditionem in quantum est ejus interpres, Patres venerantur, concilia suscipiunt modo a tota Ecclesia sint approbata, quæ conditio ea de facto subvertit.

Ecclesia catholica, juxta eos, ex diversis coalescit sectis servantibus hierarchiam et principium auctoritatis in iis quæ spectant ad fidem. Ideo libenter concedunt Ecclesiam Romanam esse partem veræ ac catholicæ Ecclesiæ, licet eam, quasi ex veteri more, sæpe calumniis lacessant. Dicunt unitatem veræ Ecclesiæ necessariam non importare perfectam unitatem fidei in omnibus membris, nec communionem minime interruptam, nec Apostolicitatem personalem in regimine et hierarchia. Asserunt vero vitam spiritualem apud se etiam hauriri posse, quia doctrinam Christi, sacramenta, validas ordinationes et dona Spiritus sancti habent; sed fatentur veram pietatem, fidem activam, zelum pro oratione et bonis operibus nimis abesse, et meliora sperant cum patientia. Sic præsertim recenter celebris D. *Pusey*.

Hæc quidem a sana Ecclesiæ Romanæ doctrina longe distant: attamen constat jam plures inde exiisse felices eventus, scilicet fidem in dogmata derelicta, disciplinæ et cultus instaurationem saltem sub quibusdam respectibus, plurimorum etiam notabilium conversionem, etc.

Inter doctores talis reformationis auctores, qui permultos obtinuerunt asseclas, sive in clero anglicano, sive in laicis, eminet, B. *Pusey*, cujus nomen scholæ novæ fuit impositum, etc. Plurimi qui inter illos numerabantur, ab eo tempore ad fidem catholicam conversi sunt, et alii de die in diem convertuntur: in ipsis anglicanis ephemeridis frequenter leguntur nomina doctorum ad veram Ecclesiam redeuntium: inter eos præstantiores

sunt *Newman, Ward, Oakeley, Manning, G. Palmer*, etc. Vide opus inscriptum: *Du mouvement religieux en Angleterre*, etc.

Multa insuper adjici possent: sed hæc abunde sufficere videntur: ergo IVº, etc.; aliunde, etc. Ergo.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1º. Christus ipse remittit Judæos ad Scripturas, Joan. v, 39: *Scrutamini Scripturas; illæ sunt quæ testimonium perhibent de me.* Ergo admittit Scripturas esse judicem fidei.

R. 1º. Verbum *scrutamini* non in imperativo, sed in indicativo sensu intelligendum est juxta nonnullos interpretes: in eo autem casu Christus non remittit ad Scripturas, sed supponit Judæos quotidie eas legere et perscrutari.

Scripturæ sacræ allegari possunt et sæpe allegantur in confirmationem veritatum quæ in controversiam non adducuntur.

R. 2º. Nego consequentiam. Christus enim missionem suam Judæis manifestare tunc intendebat, et ideo plurima operabatur miracula: *Ipsa opera quæ ego facio, testimonium perhibent de me, quia Pater misit me*, ibid. 36. Porro Scripturæ, quibus addictissimi erant Judæi, ex sua parte testimonium reddebant Christo: merito igitur Christus dicere poterat Judæis, per argumentum *ad hominem*: *Creditis Scripturis, scrutamini eas, illæ testimonium perhibent de me.* Inde autem concludi non potest solam Scripturam esse judicem cunctarum circa fidem controversiarum. Ergo.

Obj. 2º. Act. xvii, 11, de Bereensibus sic legitur: *Hi autem erant nobiliores eorum:.... qui susceperunt verbum cum omni aviditate, quotidie scrutantes Scripturas si hæc ita se haberent.* Ergo Scriptura tunc habebatur ut sola fidei regula.

R. Nego conseq. Nam infidelis cui fides christiana proponitur amplectenda potestati ecclesiasticæ nondum

est subjectus; potest, imo et debet perpendere motiva quibus innititur, ut rationabiliter sese determinet: probabilius est discipulos Berœenses nondum fuisse baptizatos. Ergo.

Præterea, qui mysteria fidei christianæ credunt, nihilominus licite perpendere possunt momenta quæ ea credibilia efficiunt, non quidem ut depellantur dubia, sed ut in fide constantiores et ad alios docendos aptiores fiant: ergo, etiamsi Berœenses tunc fuissent baptizati, licite tamen scrutari potuissent Scripturas *si hæc ita se habent*, et inde concludi non posset solam Scripturam controversiarum fidei supremum esse judicem.

Obj. 3°. II Tim. III, 16: Omnis Scriptura divinitus inspirata utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in justitia, ut perfectus sit homo Dei, ad omne opus bonum instructus. Ergo.

R. Nego consequ. Ex illo enim textu sequitur quidem Scripturam esse utilem, quod nemo inficiatur, sed non asserit eam esse necessariam, et multo minus eam spiritu privato interpretatam sufficere ac controversiarum fidei futuram esse judicem. Ergo.

Obj. 4°. Si Scriptura ad dirimendas controversias fidei non sufficiat, admittenda erit auctoritas verbo Dei superior: atqui hoc est absurdum: ergo.

R. Nego maj. Sæpissime enim leges principis interpretatione magistratuum indigent: atqui auctoritas magistratuum auctoritate legum non ideo præstat: ergo *a pari*, licet Scriptura sacra interpretatione indigeat, non idcirco alia requiritur auctoritas ipsa superior, ipsius enim auctoritas est divina et necessario infallibilis; sed requiritur ut legitimus illius sensus certo assignetur: porro Ecclesia, juxta catholicos, legitimum sensum Scripturæ infallibiliter determinat: auctoritas igitur Ecclesiæ, quamvis infallibilis, nullo modo auctoritati Scripturæ opponitur, nec illa superior dici potest.

PROPOSITIO QUARTA.

Spiritus privatus, quocumque donetur nomine, sive inspirationis, sive illuminationis, sive gustus, legitimus esse non potest controversiarum fidei judex, aut regula tutissima, ad sensum protestantium.

Prob. Ille haberi non debet ut legitimus controversiarum fidei judex, qui 1° dotes requisitas non habet, 2° cunctis erroribus viam aperit et confutationi januam præcludit, 3° multis contradictionibus implicatur, 4° ducit ad absurda: atqui omnibus his vitiis laborat spiritus privatus, etc.

1° *Dotes requisitas non habet.* Supremus enim controversiarum fidei judex debet esse obvius, clarus, communis et infallibilis: atqui spiritus privatus sensu præfato intellectus has dotes evidentem non habet. 1° Non est obvius, cum nulla sit regula qua tuto a spiritu erroris secerni possit. Dicunt adversarii illum esse lumen internum quo veritas menti ostenditur, quemdam spiritualem gustum quo verum a falso sicut dulce ab amaro secernitur: at manifestum est hujusmodi regulas illusorias esse, siquidem eis utentes varie illuminantur et gustant, aut mentiuntur. 2° Non est clarus, seu non clare loquitur, cum ii qui illum audiunt, sibi concordare nequeant. 3° Haberi non potest ut infallibilis pro foro externo, quidquid sit in se, propter eandem rationem. Ergo non habet dotes requisitas.

2° *Cunctis erroribus viam aperit.* Nam in principiis hujus doctrinæ, quilibet homo cuncta imaginationis suæ deliramenta velut totidem divinas revelationes suscipere et ubique prædicare potest, ut patet: nullo modo confutari poterit, quidquid enim ipsi opponatur, semper respondebit se a S. Spiritu sic illuminari, se veritatem ita gustare; imo sibi persuadere poterit se a Spiritu Dei ad cædes et immaniora scelera impelli. Ergo.

3° *Multis contradictionibus implicatur illud systema.*

1° Namque Spiritus Dei sic intellectus, simul datur et non datur omnibus : datur quidem, cum ex hypothesi unumquemque privatum doceat; non datur tamen omnibus, quia contradictoria dictare non potest. 2° Cum infantes et multitudinem virorum ac mulierum erudiunt protestantes, eos ad lumen internum et Spiritus Dei gustum non remittunt, quod tamen facere deberent, si sibi consentirent. 3° Redarguunt eos qui non credunt vel qui, ut arbitratur, errant in credendo : attamen eos redarguere non deberent si principiis suis starent. Ergo 3°.

4° *Ducit ad absurda.* Admisso enim prædicto systemate, sequitur ignaros et simplicem mulierculam credere debere se melius totam intelligere posse Scripturam quam Patres, doctores et cuncta concilia, tum particularia, tum etiam universalia, ut fateri coactus est *Claude*, in colloquio cum *Bossuet* : porro illud est cumulus absurditatis : ergo 4°, etc.; aliunde, etc. Ergo.

Dices : Joan. I Epist. II, 27, ait : *Non necesse habetis ut aliquis doceat vos; sed sicut unctio ejus (Christi) docet vos de omnibus, et verum est, et non est mendacium.* Ergo B. Joannes agnoscit solum spiritum esse audiendum.

R. Nego conseq. Etenim si B. Joannes persuasum habuisset solum spiritum privatum, ad sensum adversariorum, esse audiendum, cur ipse Epistolas ad fideles scripsisset, cur præcepta nova ac mandata dedisset? quomodo B. Paulus dixisset : *Fides ex auditu*, Rom. x, 17; *Prædica verbum*, etc. II Tim. IV, 2?

Genuinus autem sensus verborum quæ nobis objiciuntur est, quod in nova lege multo abundantiora sint auxilia gratiæ quam in antiquo fœdere; Apostolus enim intendit avertere fideles ab erroribus qui tunc incipiebant grassari; hortatur eos ut firmiter maneant in doctrina quam ab initio acceperant, quam unctio Spiritus Dei in eis docuerat, occasione prædicationis et sacramentorum baptismi et chrismatis susceptionis; igitur non indigent ut novus doctor aliquid novi eos doceat : quid inde concludere possent Enthusiastæ in gratiam systematis sui? Ergo.

Sequentia adhuc objiciuntur B. Pauli verba : *Animalis homo non percipit ea quæ sunt Spiritus Dei... spiritualis autem judicat omnia, et ipse a nemine judicatur*, I Cor. II, 25. Sed nullatenus adversarios juvant; ibi enim Apostolus redarguit Corinthios, qui, in fide adhuc recentes et imperiti, affectibus carnalibus nimis adhærentes, inter se de ministris Christi vane disputabant, dicentes : *Ego quidem sum Pauli... ego Apollo*, ibid. III, 4. Affirmat Paulus spiritualem hominem non sic insanire, sed omnia quæ sunt Dei multo rectius judicare, seu potius discernere, ut fert textus græcus; et ipsum, cum sit spiritualis, a nemine merito judicari, id est condemnari posse, quia nihil est in eo quod merito reprehendi queat. (*Vide Estium in hunc textum.*) Hic ergo non agitur de judicio circa dogma ferendo, sed de actu morali. Aliunde directio Ecclesiæ non excluditur.

Sic pariter facillime refelluntur cunctæ objectiones quas adversarii ex aliis Scripturæ sacræ textibus, plus minusve contortis, male nobis opponunt.

PROPOSITIO QUINTA.

Christus instituit in Ecclesia corpus docens, cui competit jus controversias circa fidem infallibiliter dirimendi; sicque sola admittenda est via auctoritatis.

Prob. 1°. Vel Christus quoddam instituit in Ecclesia tribunal visibile ad controversias infallibiliter dirimendas, vel sola agnoscenda est Scriptura sacra, vel admittendus est Spiritus Dei unicuique infusus; nullus enim alius excogitari potest supremus controversiarum fidei iudex : atqui, *ex probatis*, duo posteriora sunt falsa et absurda : ergo.

Prob. 2°. Illud pro certo tenendum est quod constat Scriptura sacra, traditione et rationibus theologicis : atqui, triplici hac via constat Christum instituisse in Ecclesia tribunal visibile ad, etc.

1^o *Scriptura sacra.* Matth. x, 14 : *Quicumque non receperit vos, neque audierit sermones vestros, exeuntes foras de domo vel civitate, excutite pulverem de pedibus vestris. Amen dico vobis : Tolerabilius erit terræ Sodomorum et Gomorrhæorum in die iudicii, quam illi civitati.* Luc. x, 16 : *Qui vos audit, me audit ; et qui vos spernit, me spernit : qui autem me spernit, spernit eum qui misit me.* Matth. XVIII, 17 : *Quod si non audierit eos, dic Ecclesiæ ; si autem Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus et publicanus.* Unde sic : Ex his textibus stricta est obligatio audiendi Apostolos prædicantes et Ecclesiam docentem ; ergo Christus voluit ut haberent supremam auctoritatem cunctas fidei controversias infallibiliter dirimendi.

Multo clarius hanc supremam auctoritatem contulit illis post resurrectionem suam, quando dixit, Matth. XXVIII, 18 : *Data est mihi omnis potestas in cælo et in terra : euntes ergo docete omnes gentes... docentes eos servare omnia quæcumque mandavi vobis : et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi.* Certum est Christum his verbis Apostolos constituisse corpus docens, et specialem ad hoc ipsis concessisse potestatem : atqui hæc verba non solos spectabant Apostolos, sed eorum successores usque ad consummationem sæculi, ut fert textus et ipsi fatentur protestantes : igitur successores Apostolorum eandem habent potestatem docendi, et eadem existit obligatio eos audiendi. Porro talis non existeret obligatio eos audiendi, si in docendo errare possent. Ergo.

B. Paulus, Eph. iv, 11 : *Et ipse dedit quosdam quidem apostolos, quosdam autem prophetas, alios vero evangelistas, alios autem pastores et doctores... ut jam non simus parvuli fluctuantes, et circumferamur omni vento doctrinæ, in nequitia hominum, in astutia ad circumventionem erroris.* Unde sic : Christus pastores in Ecclesia instituit ad opus ministerii, ne sicut parvuli feramur omni vento doctrinæ, ne astutia et nequitia hominum circumveniamur et in errorem dejiciamur : at, nisi constituisset corpus pastorum et doctorum ad cunctas fidei controversias

infallibiliter dirimendas, tanquam parvuli essemus fluctuantes, omni vento doctrinæ ferremur in astutia et nequitia hominum, etc., ut patet. Ergo 1^o constat Scriptura sacra Christum instituisse, etc.

2^o *Traditione.* Quod enim constanter creditum est ab Apostolis usque ad nos, in dubium revocari non potest : sed ab Apostolis usque ad nos semper creditum est Christum instituisse corpus infallibiliter docens in Ecclesia ; namque a primis Ecclesiæ sæculis usque ad protestantium tempora, quæcumque exortæ sunt quæstiones circa fidem, sive apud Ecclesiam Romanam, sive apud sectas ab ea separatas, ad tribunal pastorum docentium delatæ sunt, et eorum definitionibus adhærendum esse plebs Christiana semper credidit. Sic in controversia de legalibus observationibus inter fideles Antiochenos exorta, Act. xv, miserunt Paulum et Barnabam Jerusalem, ut Apostolos consulerent : tunc Apostoli et seniores *convenerunt videre de verbo hoc*, suamque sententiam in hanc formam tulerunt : *Visum est Spiritui sancto et nobis.* Defunctis Apostolis, dum adhuc sævirent persecutiones, pastores Ecclesiæ frequenter congregati sunt, dogmata fidei definierunt atque hæreses proscripserunt. Sic concilium Antiochenum adversus Paulum Samosatenum fuit congregatum ; sic in causa Rebaptizantium multa concilia, sive Romæ, sive in Africa, celebrata sunt, et in omnibus pastores velut iudices definierunt : pace data Ecclesiæ, frequentiora et solemniora habita sunt concilia, non solum apud catholicos, sed etiam apud sectas hæreticas aut schismaticas : sic Ariani concilia agebant, et definitiones fidei edebant ; Græci schismatici aliæque sectæ orientales auctoritate pastorum ducuntur : ergo a primis Ecclesiæ sæculis usque ad protestantium tempora et usque ad nos semper creditum fuit, etc. Ergo.

Hanc praxim testimonia Patrum confirmant.

Origenes, Homil. 5 in Jerem. « Ecclesia Dei viventis » veritate Verbi munita est. » S. Basilius, Epist. 114 : » Nullam vocem in ea (fide Nicæna) rejiciatis, sed sciat » tis trecentos Patres qui citra contentionem convene-